

Data Sharing: ensuring a fair sharing of digitisation benefits in agriculture

EIP-Agri Workshop i Bratislava, 4-5 april 2017

Anna Rydberg, RISE Jordbruk och livsmedel, anna.rydberg@ri.se; tel. 010-516 69 55

Utvecklingen av digitala tekniker går nu snabbt och nya trender kommer hela tiden. Teknikens utveckling mot billigare sensorer och snabbare processorer gör den allt mer lämpad och även tillgänglig för jordbrukssektorn. Flera av dessa tekniker är beroende av att data delas mellan olika aktörer både inom och utanför sektorn och utvecklingen framöver kommer troligtvis helt förändra hur vi jobbar inom jordbruket. Men hur ska data delas och hur kan det ske på ett sätt som medger tillit och som alla aktörer kan dra nytta av? Det var en fråga som behandlades på en workshop i Bratislava, Slovakien den 4-5 april, som arrangerades av EU Kommissionen. Med på workshopen fanns representanter från hela Europa, olika aktörer inom jordbruket som på ett eller annat sätt arbetar med att dela data inom jordbruket och med att ta fram produkter för det, eller som har intresse av att använda sådana produkter.

Exempel på modeller att dela data

Workshopen inleddes med två presentationer som utgjorde basen för workshopens syfte, att belysa nedanstående frågeställningar:

- Att utforska modeller för datahantering som både skyddar och tillgodoser intressen hos de olika berörda parterna, både inom och utanför lantbruket.
- Att utvärdera fördelarna för jordbrukarna med de mest lovande metoderna för delning av data samt att identifiera hur tröskeln för deras engagemang i dessa modeller kan minskas.
- Att föra berörda aktörer för datadelning samman och skapa förutsättningar för nya företags- eller datadelningsmöjligheter.
- Utforska potentialen för att bygga en europeisk dataekonomi.

Datatillgänglighet

Först ut var Stefano Bertolo från DG CONNECT som talade om hur EU kan bygga en dataekonomi, ”EC Communication on Building a European Data Economy”. Han visade på potentialen för att göra affärer baserade på data, från att 2015 ha utgjort 1,9 % av EUs BNP till att troligtvis öka till 3,4 % till år 2020. Men hur drar vi nytta av data och hur gör vi så att fördelarna med datadelning fördelas effektivt av dem som berörs? Stefano belyste flera frågetecken som behöver lösas för att snabba på utvecklingen, där risker och ägarskap utgör de två största.

Datatillgängligheten är viktig, både att kunna flytta data till en annan aktör om så önskas för att behålla sitt oberoende, men även pålitlighet. Vem ansvarar för fel som uppstår kring datahantering om det finns många berörda aktörer? Vilka rättigheter har skaparen av data? Och vem är skaparen av data? Är det maskinföretag eller lantbrukaren? Här arbetar EU med frågor som ska förhindra att data lagras i silos utan möjlighet att flytta data mellan olika aktörer på grund av tekniska svårigheter och standarder och där standardkontrakt håller på att tas fram. Det förekommer även experiment och tester runt hur en ekonomi för datadelning kan se ut.

Datadelning – vad innebär det?

Nästa presentation var av Nikos Manouselis från Agroknow, ett företag som arbetar med datahantering kring ”Vad menas med effektiv delning av data?” Han menade att det är viktigt att vi själva är med och skapar framtiden runt datahantering och vad han kallar *Den nya revolutionen*. Vi vill inte att jordbruksdata ska hamna enbart i de stora företagens händer.

På senaste tiden har flera situationer skapat tidningsrubriker. Ett exempel är från mars i år kallat America’s first Ag Data Case, där en kartell som delar data de inte har rätt att dela hade bildats. Ett annat exempel var amerikanska lantbrukare som tagit hjälp av hackare från Ukraina för att hacka sina egna traktorer. Lantbrukarna kunde inte uppdatera programvaran i sina traktorer som var låsta, och hackade systemet för att få tillgång till data. Som ett motexempel till detta föreslog han modeller för hur data kan delas så att alla kan vinna på den, enligt så kallade FAIR Principles:

Findable – lätt att hitta data

Accessible – lätt att få tillgång till data

Interoperable – lätta att använda data i olika system

Reusable – lätta att återanvända data

Sammanfattning av workshopen

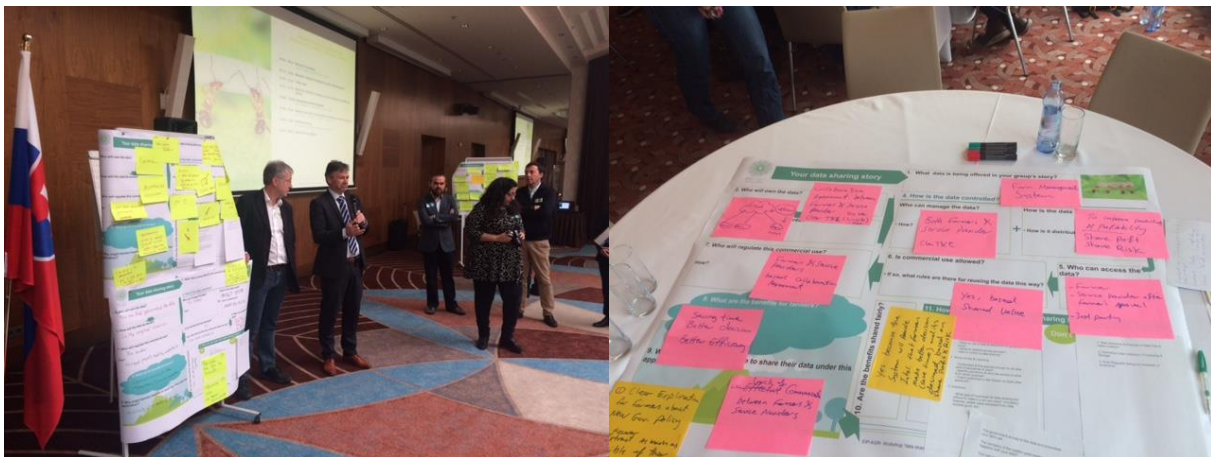

Bild 1. Presentation av grupparbeten kring olika frågeställningar runt datahantering och delning av data.

Under workshopen presenterades olika praktikfall för hur datadelning kan gå till, viktiga frågeställningar att belysa vid datadelning samt vad man bör och inte bör göra. Viktiga frågeställningar är till exempel:

- Vad för data delar jag?
- Vem använder data jag delar?
- Kan jag lita på att data lagras pålitligt?
- Vem kan återanvända den data?

Det påtalades att maskinföretagen behöver förtydliga att data som skapas av lantbruksföretagen ägs av lantbrukarna. Här samarbetar maskinföretagarna med Copa Cocega (EU-böndernas och lantbrukskooperationernas paraplyorganisation) på en uppförandekod, en så kallas code-of-conduct.

Men det handlar inte bara om att använda data, utan också om att flytta data och gå till en konkurrent om så önskas. Detta går exempelvis inte med Facebook idag. Samtidigt måste företagen kunna ta betalt för den analys och det mervärde de skapar när de processar data. Här blir det snabbt mycket komplext.

Vi måste förstå lantbrukarnas problem så att vi kan skapa lösningar av data som lantbrukarna sedan är beredda att betala för. Lantbrukarna vill veta värdet per hektar, annars vill de inte dela data. När vi går ut på CANBUSen blir allting mycket mer komplicerat. Det blir lätt ett *Prisoners dilemma*, som innebär att om vi inte delar data kan vi inte heller hitta gemensamma lösningar. Lantbrukarna kan exempelvis få mervärden i form av bättre och billigare traktorer om de är villiga att dela med sig av sin data. Det är heller inte självklart att lantbrukarna alltid äger data. Här kan vi jämföra med exempel på datadelning hos Facebook och Farmobile.

Nedan följer slutsatser om vad olika aktörer bör och inte bör göra kring data delning för att skapa förtroende.

Viktiga slutsatser – DO – Att göra

- 1) Öppenhet och förtroende - skapa tydliga avtal och kontrakt
- 2) Användning och licensavtal
 - Tänk igenom vilka data innefattas, vem får tillgång till data och till vilken typ av data?
 - Förklara vilka data som ska vara öppna och vad som är mer restriktivt
- 3) Incitament – delat värde?
 - Vad i avtalen ger vinna-vinna-lösningar?

Viktiga slutsatser – DO NOT – Att undvika

- 1) Dölj inte dina avsikter om vad som skapar värde som mjukvaruutvecklare
- 2) Centralisera inte datainsamling, processing och lagring. Viktigt att se till att användaren har en lokal kopia. Vi behöver även tydliga standarder för att kunna flytta data mellan olika system – interoperability.
- 3) Överreglering bör undvikas. Regler ska inte skapas för reglernas skull utan måste fylla ett syfte.

Mer information

Mer information om eventet går att hitta på följande länk:

<http://ec.europa.eu/eip/agriculture/content/eip-agri-workshop-data-sharing>